



UNIwersytet GDAŃSKI
Instytut Psychologii



80-952 Gdańsk, ul. Bażyńskiego 4 tel. (0-58) 523 43 24
www: <http://psychologia.univ.gda.pl>, mail: ipug@ug.edu.pl

Gdańsk, dnia 12 stycznia 2017 r.

prof. UG, dr hab. Michał Harciarek
Zakład Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii
Instytut Psychologii
Uniwersytet Gdański

**Ocena dorobku naukowego i dydaktyczno-popularyzatorskiego
dr Moniki Wilkość-Dębczyńskiej w związku z ubieganiem się przez nią
o stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie psychologia**

Zgodnie z art. 16 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym (Dz.U. z 2003 r. nr 65, poz. 595) oraz kryteriami określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U. z 2001 r. nr 196, poz. 1165), przedłożone do oceny materiały zawierają informacje na temat dotychczasowej aktywności naukowo-badawczej, dydaktycznej i popularyzatorskiej Pani dr Moniki Wilkość-Dębczyńskiej. Podstawą ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia jest wskazane przez dr Monikę Wilkość-Dębczyńską osiągnięcie naukowe pt.: „*Funkcje poznawcze i chronotyp oraz ich genetyczno-molekularne uwarunkowania*”, na które składa się monografia pt.: „*Chronotyp a sprawność funkcji poznawczych oraz aktywność okołodobowa osób zdrowych. Związek z genami kandydującymi centralnego zegara biologicznego*” oraz dwie prace opublikowane w czasopismach naukowych o zasięgu międzynarodowym.

Opis sylwetki naukowej Habilitantki

Pani dr Monika Wilkość-Dębczyńska ukończyła w 2003 roku studia psychologiczne na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu uzyskując tytuł magistra psychologii. W tym samym roku została zatrudniona w Zakładzie Neuropsychologii Klinicznej

Akademii Medycznej w Bydgoszczy (obecnie Collegium Medicum w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu). Praca ta zapoczątkowała wieloletnią współpracę Pani dr Moniki Wiłkość-Dębczyńskiej z prof. dr hab. Aliną Borkowską, prof. dr hab. Januszem Rybakowskim oraz prof. dr hab. Joanną Hauser-Twardowską. Efektami tej współpracy były wspólne referaty i publikacje w obiegu krajowym i międzynarodowym, ale przede wszystkim wzmożone zainteresowanie Habilitantki problematyką genetyczno-molekularnych korelatów funkcjonowania poznawczego, co przełożyło się na powstanie rozprawy doktorskiej pt. *„Test Sortowania Kart z Wisconsin w populacji polskiej. Związek z poliformizmem genów determinujących funkcje poznawcze”*, którą dr Monika Wiłkość-Dębczyńska obroniła w 2008 roku. W trakcie przygotowywania rozprawy doktorskiej, Habilitantka doskonaliła swoje umiejętności badawcze i poszerzała zainteresowania naukowe, biorąc udział w wielu kursach doskonalących, między innymi Summer School in Cognitive Neuroscience of Working Memory w Bled. Od 2009 roku dr Monika Wiłkość-Dębczyńska jest adiunktem na Wydziale Lekarskim Collegium Medicum w Bydgoszczy (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) oraz Kierowniczką Pracowni Neuropsychologii w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Właściwie od początku pracy zawodowej, zainteresowania naukowe dr Moniki Wiłkość-Dębczyńskiej koncentrują się wokół zagadnień psychologii klinicznej i neuropsychologii. Obejmują one przede wszystkim problematykę zaburzeń poznawczych i związanych z nimi czynników molekularno-genetycznych w chorobach psychicznych (np. schizofrenii) oraz schorzeniach somatycznych (np. nadciśnieniu tętniczym, otyłości). Dorobek naukowy Habilitantki to także prace dotyczące neuropsychologicznej charakterystyki chorób neurodegeneracyjnych, w tym badania mające na celu ocenę efektywności działania niektórych leków. Dr Monika Wiłkość-Dębczyńska współpracowała także z podmiotami zajmującymi się opracowywaniem komputerowych narzędzi do oceny funkcjonowania poznawczego, co zaowocowało prowadzonymi obecnie badaniami w ramach projektu NCBiR pt.: *„GRADYS – oprogramowanie w postaci ćwiczeń symulacyjnych z elementami wirtualnej rzeczywistości wspomagających funkcje poznawcze osób starzejących się prawidłowo i starzejących się patologicznie w przebiegu chorób otępiennych”*. Dr Monika Wiłkość-Dębczyńska jest także członkiem zespołu badawczego *Innowacyjne techniki badania mózgu człowieka w zdrowiu i chorobie* w Interdyscyplinarnym Centrum Nowoczesnych Technologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, jak również członkiem European Brain and Behaviour Society, International Neuropsychological Society, Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego oraz Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, dr Monika Wiłkość-Dębczyńska rozszerzyła krąg swoich zainteresowań badawczych o zagadnienia chronopsychologii, które obecnie stanowią

główny nurt prowadzonych przez Habilitantkę analiz. Badania funkcjonowania poznawczego w kontekście rytmiki okołodobowej dr Monika Wiłkość-Dębczyńska prowadzi od siedmiu lat, także w ramach projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki. Swoje umiejętności kliniczno-badawcze Habilitantka doskonaliła również w ramach staży i wizyt studyjnych (odbytych m.in. w Szwajcarii). Badania z zakresu chronopsychologii oraz niektóre z badań dotyczących funkcjonowania poznawczego w aspekcie genetyczno-molekularnym stanowią podstawę ubiegania się przez dr Monikę Wiłkość-Dębczyńską o nadanie jej stopnia naukowego doktora habilitowanego. Dlatego też prace dotyczące tych zagadnień omówiono szczegółowo w dalszej części recenzji.

Wyniki badań prowadzonych przez dr Monikę Wiłkość-Dębczyńską prezentowane były w formie referatów lub plakatów aż 75 razy, w tym 37 razy podczas konferencji zagranicznych; warto zaznaczyć, że zdecydowana większość wystąpień to wystąpienia po uzyskaniu przez Habilitantkę stopnia doktora (2008 r.). Od początku swojej kariery naukowej, obok prac wchodzących w skład przedstawionego do oceny osiągnięcia naukowego, Habilitantka jest także współautorką 34 artykułów i 6 rozdziałów w opracowaniach zbiorowych, z czego 18 prac ukazało się w czasopiśmie umieszczonych na liście Instytutu Informacji Naukowej (tzw. Lista Filadelfijska). Za swoją działalność naukową otrzymała także kilka nagród i wyróżnień, w tym Copernicus Prize (nagroda przyznawana przez Polskie Towarzystwo Neuropsychologiczne).

Na uznanie zasługuje umiejętność współpracy Habilitantki z innymi naukowcami w Polsce, która to współpraca odbywa się zazwyczaj w ramach projektów finansowanych ze środków na naukę. Co istotne, dr Monika Wiłkość-Dębczyńska posiada umiejętność pozyskiwania środków na badania naukowe, czego przykładem jest kierowany przez nią projekt pt. *„Wpływ chronotypu na sprawność funkcji poznawczych oraz aktywność okołodobową osób zdrowych. Związek z genami kandydującymi centralnego zegara biologicznego”*, którego wyniki stanowią trzon ocenionego poniżej osiągnięcia naukowego.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że prowadzone przez dr Monikę Wiłkość-Dębczyńską badania mają charakter interdyscyplinarny, a wskaźniki cytowań prac, których Habilitantka jest współautorką (łącznie 144 cytowania) dowodzą istotnego wpływu realizowanych przez nią badań na rozwój nauki, w tym psychologii klinicznej i neuropsychologii (aktualny index H dr Moniki Wiłkość-Dębczyńskiej wynosi 6).

Ogólna ocena dorobku naukowego po uzyskaniu stopnia doktora, niewchodzącego w skład osiągnięcia naukowego

Z przedstawionych do oceny materiałów wynika, że po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, oprócz publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe dr Monika Wiłkość-Dębczyńska opublikowała kilkanaście prac (23 artykuły, 6 rozdziałów w opracowaniach zbiorowych), z których aż 16 ukazało się w uznanych na świecie czasopismach znajdujących się na liście Instytutu Informacji Naukowej. Część prac, których dr Wiłkość-Dębczyńska jest współautorem, była dotychczas dość często cytowana, co dobrze świadczy o uznaniu osiągnięć badawczych Habilitantki i zespołów, w których miała ona okazję pracować. Mimo iż wszystkie artykuły wskazane w dorobku Habilitantki to prace wieloautorskie, w przypadku czterech artykułów opublikowanych w czasopismach z listy JCR i w przypadku dziewięciu artykułów opublikowanych w polskich czasopismach umieszczonych na liście MNiSW Habilitantka była pierwszym lub drugim autorem. Warto także podkreślić, że wszystkie rozdziały w pracach zbiorowych opracowane przez dr M. Wiłkość-Dębczyńską to teksty w języku angielskim; za minus można jedynie uznać tę okoliczność, że opracowania te zostały wydane przez wydawnictwo lokalne.

Jak już wspominałem, prowadzone przez Habilitantkę badania finansowane były ze środków pozyskanych w drodze konkursu (w tym ze środków NCN i NCBiR), przy czym w jednym z tych projektów dr Monika Wiłkość-Dębczyńska pełniła funkcję kierownika. Wyniki swoich badań niejednokrotnie prezentowała podczas konferencji w Polsce i innych krajach (np. w Indiach, Japonii, Austrii, Danii czy USA). Za jeden z ciekawszych rezultatów współprowadzonych przez Habilitantkę badań uznać można wyniki opublikowane w czasopiśmie *Breast Cancer* (2016), które wskazują na brak związku chemioterapii u kobiet z rakiem piersi na sprawność w zakresie fluencji słownej, podczas gdy ten sam sposób leczenia zdaje się zaburzać pamięć semantyczną. Interesujące i posiadające dodatkowo wartość aplikacyjną są również wyniki opublikowane na łamach *Polskiego Forum Psychologicznego* (2016) wskazujące, że stężenie alkoholu w dawce $0,1-0,25 \text{ mg/dm}^3$ w wydychanym powietrzu wystarczy do obniżenia koncentracji uwagi oraz zdolność do korzystania z wcześniejszych doświadczeń. Oprócz prac z zakresu neuropsychologii medycznej i chronopsychologii, Habilitantka prowadziła również badania dotyczące funkcjonowania poznawczego dzieci z ADHD, których wyniki przedstawiała na konferencjach w Polsce i Szkocji.

W swojej działalności naukowo-badawczej dr Monika Wiłkość-Dębczyńska może pochwalić się również sporym doświadczeniem w opracowywaniu komputerowych narzędzi do oceny i terapii funkcji poznawczych, z których część jest stosowana w badaniach naukowych prowadzonych w Instytucie Psychologii UKW oraz w Katedrze Psychiatrii Collegium Medicum UMK. Co istotne, opacowany przez dr Monikę Wiłkość-Dębczyńską program do treningu funkcji poznawczych

EXEMEMORY (program przeznaczony głównie dla osób z łagodnymi zaburzeniami poznawczymi) otrzymał pozytywną opinię Polskiego Towarzystwa Alzheimerowskiego. Część z opracowanych przez Habilitantkę narzędzi diagnostycznych i terapeutycznych dr Wiłkość-Dębczyńska opisała w trzech publikacjach, w tym jednej z listy JCR.

Podsumowując, moja ogólna ocena dorobku naukowego wypracowanego po uzyskaniu przez dr Monikę Wiłkość-Dębczyńską stopnia doktora i niewchodzącego jednocześnie w skład wskazanego przez nią osiągnięcia naukowego jest pozytywna. Pewien niedosyt pozostawia jedynie to, że jedynie w kilku z opublikowanych do tej pory prac Habilitantka była pierwszym autorem, a w wykazie publikacji zabrakło artykułów czy rozdziałów opracowanych przez dr Monikę Wiłkość-Dębczyńską całkowicie samodzielnie (wszystkie prace powstały we współautorstwie z innymi badaczami).

Syntetyczna ocena publikacji wchodzących w skład osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę nadania stopnia doktora habilitowanego

Jako publikacje wchodzące w skład osiągnięcia naukowego dr Monika Wiłkość-Dębczyńska wskazała monografię pt. *„Chronotyp a sprawność funkcji poznawczych oraz aktywność okołodobowa osób zdrowych. Związek z genami kandydującymi centralnego zegara biologicznego”* oraz dwa artykuły: 1) *BDNF gene polymorphisms and haplotypes in relation to cognitive performance in Polish healthy subject* (praca opublikowana w 2016 r. w czasopiśmie *Acta Neurobiologia Experimentalis*, IF 2015 = 1.708), 2) *A lack of correlation between brain-derived neurotrophic factor serum level and verbal memory performance in healthy polish population* (praca opublikowana w 2016 r. w czasopiśmie *Frontiers in Neural Circuits*, IF 2015 = 3.879).

Oba artykuły wchodzące w skład osiągnięcia naukowego to prace zbiorowe, jednak Habilitantka w każdej z nich jest pierwszym autorem, a swój wkład w powstanie tych publikacji dr Monika Wiłkość-Dębczyńska ocenia na 60%.

Ocena monografii

Wskazana jako osiągnięcie naukowe monografia dr Moniki Wiłkość-Dębczyńskiej to praca interdyscyplinarna, której nadrzędnym celem było przybliżenie związku między funkcjonowaniem poznawczym, chronotypem a poliformizmem genów centralnego zegara biologicznego. Przedstawione w monografii wyniki Habilitantka uzyskała prowadząc badania w ramach kierowanego przez siebie projektu *„Wpływ chronotypu na sprawność funkcji poznawczych oraz*

aktywność okołodobową osób zdrowych. Związek z genami kandydującymi centralnego zegara biologicznego”.

Monografia, składająca się z 9 rozdziałów, ma klasyczny układ monografii naukowych. W pierwszej części (obejmującej 4 rozdziały) dr Monika Wilkość-Dębczyńska w sposób bardzo przystępny i jednocześnie względnie kompleksowy przedstawia aktualny stan wiedzy na temat rytmów biologicznych i zegara biologicznego człowieka oraz związku chronotypu i czterech genów zegarowych (CLOCK, ARNTL, TIMELESS i PER3) z funkcjonowaniem neuropsychologicznym człowieka. Choć sporą część przedstawionych tu zagadnień czytelnik może odnaleźć także w innych polskojęzycznych publikacjach (pracach autorstwa dr hab. Wandy Ciarkowskiej czy dr hab. Halszki Kontrymowicz-Ogińskiej), to jednak dokonana przez Habilitantkę synteza dotychczasowych badań z zakresu chronopsychologii stanowi odpowiednie wprowadzenie do problematyki badań własnych. Warto też podkreślić, że Autorka opisuje związek chronotypu z funkcjonowaniem poznawczym także z perspektywy psychologii rozwojowej, co postrzegam za duży atut pracy. Choć ogólnie nie mam specjalnych uwag do tej części pracy, nie wszystkie podjęte przez Autorkę kwestie pozostają całkowicie zrozumiałe. Przykładowo, czytając rozdział 3.7 można wnioskować, że jako podstawę teoretyczną prowadzonych przez siebie badań Autorka wybrała zaproponowany przez Lezak model trzech systemów funkcjonowania: funkcjonowania poznawczego, funkcjonowania emocjonalnego i funkcjonowania wykonawczego. Jednak, jak sama Habilitantka podkreśla (str. 31), podział na funkcje poznawcze i funkcje wykonawcze jest podziałem sztucznym, na co wskazuje również przyjęty w pracy podział i operacjonalizacja zmiennych. Dodatkowo, niektórych z procesów wyodrębnionych przez Lezak, jako należących do systemu poznawczego czy wykonawczego Autorka w ogóle nie oceniała. Pozostaje zatem niejasne, czemu ta właśnie koncepcja stanowi podstawę teoretyczną. Biorąc pod uwagę analizowane zmienne, jako teoretyczna podstawa pracy bardziej adekwatna wydawałaby się koncepcja np. Michaela Posnera, którą dr Monika Wilkość-Dębczyńska skrótowo przedstawiła na str. 37. Ponadto, przedstawiony na stronach 49-50 opis modelu funkcji wykonawczych zaproponowany przez Donalda Stussa miejscami odbiega od tego oryginalnej idei tego badacza. Warto też zaznaczyć, że w wielu fragmentach książki słowo ”diagnoza” należałoby zastąpić terminem ”diagnostyka” (np. str. 31, ostatni akapit).

W drugiej części książki (rozdziały 5-9) Autorka przedstawia metodologię badań własnych, uzyskane wyniki oraz dyskusję wraz z podsumowaniem i najważniejszymi wnioskami. Choć badania związku chronotypu z funkcjonowaniem poznawczym trudno uznać za nowe, wiele z wcześniejszych prac nie dało jednoznacznych odpowiedzi na temat tejże relacji. Dodatkowo, w literaturze światowej nadal niewiele jest prac poświęconych genetycznym uwarunkowaniom

chronotypu, zwłaszcza w kontekście funkcjonowania poznawczego, a uzyskiwane wyniki pozostają niejednoznaczne. Z tego powodu podjęta w drugiej części monografii Habilitantki problematykę badań własnych uważam za ważną. Do najciekawszych i względnie nowatorskich wyników otrzymanych przez dr Wilkość-Dębczyńską zaliczyć można związek niektórych polimorfizmów genów zegarowych nie tylko z chronotypem, ale także z szybkością psychomotoryczną, uwagą i funkcjami wykonawczymi. Interesujący wydaje się również brak związku między godzinami wykonywanej pracy a chronotypem, co być może przyczynia się niekiedy do niedostatecznej efektywności pracowników. Fakt, że w badaniach chronotyp oceniano nie tylko kwestionariuszowo, ale też aktygraficznie pozwolił stwierdzić, że kobiety w porównaniu z mężczyznami mają ogólnie większą tendencję do wcześniejszego budzenia się i szybciej w ciągu dnia osiągają średnią dobową aktywność ruchową. Co ciekawe, Habilitantka zaobserwowała również, że osoby o chronotypie porannym uzyskują gorsze wyniki w testach neuropsychologicznych w porównaniu z osobami o chronotypie wieczornym, co jednak (przynajmniej częściowo) mogło wynikać z godzin, w których przeprowadzano badanie.

Mimo iż ogólnie przedstawiona w monografii spora część wyników badań własnych Habilitantki jest interesująca, względnie nowatorska (zwłaszcza na gruncie polskim) i posiadająca istotne walory aplikacyjne, czytelnik odnajduje jednak niekiedy fragmenty, które mogą rozczarowywać. Przykładowo, choć jednocześnie zastosowanie pomiaru kwestionariuszowego i aktygraficznego uważam za atut pracy, to jednak zaprezentowane w pracy pierwsze pytanie badawcze uznaję za mało nowatorskie i niezasługujące na postawienie aż 12 hipotez szczegółowych; podobne badania były już bowiem prowadzone. Nadto spora część hipotez wydaje się aż nazbyt oczywista, bądź też czytelnik nie zawsze może odnaleźć w pierwszej części książki ich dostateczne uzasadnienie). Podobne uwagi, co do nadmiernego nagromadzenia hipotez, można mieć także w odniesieniu do drugiego pytania badawczego. Wątpliwości budzi także sama operacjonalizacja niektórych zmiennych związanych z funkcjonowaniem poznawczym (np. podział czasów reakcji w teście Stroopa i TMT, jako metod oceniających osobno funkcje poznawcze i wykonawcze). Monografia zdecydowanie zyskałaby, gdyby Autorka bardziej dokładnie opisała wszystkie tabele i ryciny (czytelnik musi się niejednokrotnie sporo natrudzić, aby zrozumieć przedstawione w tabelach dane), z których część wydaje się zbędna. W tej części pracy zdarzają się też błędne oznaczenia stosowanych statystyk (np. zamiast r -Spearmana jest "R-Spearmana"). Warto także zaznaczyć, że uzyskane przez dr M. Wilkość-Dębczyńską zależności są raczej słabe, stąd należy je interpretować z dużą ostrożnością. Biorąc pod uwagę, że Habilitantka miała do dyspozycji dane na temat chronotypu, genotypu, zmienne demograficzne oraz poznawcze, aż prosiłoby się o próbę modelowego podejścia do zgromadzonych danych. Jak jednak wynika z przedstawionych na

stronach 190-192 treści, dr Wilkość-Dębczyńska jest świadoma znacznej części ograniczeń przeprowadzonych przez siebie badań, co wskazuje na naukową dojrzałość Habilitantki – cechę kluczową dla samodzielnych pracowników nauki.

Ocena artykułów

Pierwszy z artykułów stanowiących część publikacji wchodzącą w skład osiągnięcia naukowego to praca pt. „*BDNF gene polymorphisms and haplotypes in relation to cognitive performance in Polish healthy subject*”, opublikowana w uznanym czasopiśmie *Acta Neurobiologica Experimentalis*. Analizując dane z badań genetycznych i neuropsychologicznych zgromadzone od 460 zdrowych osób z populacji polskiej dr Monika Wilkość-Dębczyńska wykazała związek zarówno polimorfizmów genu czynnika neurotrofowego pochodzenia mózgowego (BDNF), jak i zidentyfikowanego bloku haplotypów z wynikami testów neuropsychologicznych, oceniających szybkość psychomotoryczną i pamięć operacyjną. Efekt ten był jednak wyraźny jedynie w teście TMT (wersja A), czyli w zadaniu silnie angażującym procesy wzrokowo-przestrzennych. Wynik ten uważam za interesujący, stanowiący dobry punkt wyjścia do dalszych badań (np. z jednoczesnym zastosowaniem zadań pozwalających ocenić pamięć operacyjną w modalności słuchowej oraz funkcje wzrokowo-przestrzenne *per se*). Jeśli jednak, jak wnioskuje Habilitantka, istnieje zależność BDNF z funkcjonowaniem wykonawczym i pamięcią operacyjną, dlaczego analizy nie wykazały związku z wynikami części B testu TMT bądź też z wynikiem różnicy części B do części A? Choć praca jest już opublikowana, warto byłoby być może jednak powtórzyć niektóre z analiz, obliczając wskaźnik funkcjonowania wykonawczego w nieco inny sposób (np. B/A). Niekwestionując jednocześnie istnienia wykazanej zależności, pewna niejasność pojawia się na stronie 49, gdzie Autorka interpretuje uzyskane wyniki. Mianowicie, podczas gdy w części opisującej wyniki Habilitantka wskazuje na związek haplotypu CTCGGAAAGCA z dłuższym czasem wykonania zadania TMT-A (zaznaczę, że dłuższy czas wykonania zadania to *de facto* gorszy wynik), to już trzy akapity dalej zależność ta interpretowana jest dokładnie odwrotnie; tak, jakby dłuższy czas wykonania TMT oznaczał wynik lepszy. Taka sama uwaga dotyczy też wyników analiz testu TMT-B. Choć nie zmienia to głównego wniosku z badań (istnienia związku wykonania TMT z określonymi haplotypami), uzyskane wyniki zdają się jednak wskazywać na odmienny od opisanego kierunek zależności. Warto byłoby tę sprawę wyjaśnić i ewentualnie skierować do Redakcji czasopisma odpowiednie sprostowanie.

Drugi z artykułów wchodzących w skład osiągnięcia naukowego dr Moniki Wilkość-Dębczyńskiej poświęcono analizie związku białek BDNF z wykonaniem testu uczenia się

werbalnego (jak już wspomniano, artykuł ukazał się w czasopiśmie *Frontiers in Neural Circuits*). W przedstawionych w tym artykule badaniach udział wzięło 150 osób zdrowych. Przeprowadzone analizy nie ujawniły związku funkcjonowania pamięci werbalnej z prekursorowym oraz dojrzałym białkiem BDNF w surowicy. Wyniki te są spójne z prezentowanym w publikacjach dr Wiłkość-Dębczyńskiej poglądem na temat istotnej roli BDNF jedynie w przypadku miar wzrokowo-przestrzennych. Jednak dla jednoznacznego potwierdzenia tej tezy niezbędne jest wykonanie kolejnych badań, z jednoczesnym zastosowaniem testów pamięci werbalnej i zadań oceniających funkcje wzrokowo-przestrzenne. Za wynik bardzo interesujący (być może też najbardziej nowatorski ze wszystkich przeprowadzonych przez Habilitantkę analiz) uznaję odkrycie, że palenie papierosów, aktywność fizyczna i otyłość może moderować związek między stężeniem białka BDNF a pamięcią werbalną. Opublikowana w *Frontiers in Neural Circuits* praca dr Wiłkość-Dębczyńskiej wkomponowuje się tym samym w aktualną i ważną (również społecznie) dyskusję dotyczącą determinacji genetycznej funkcjonowania poznawczego człowieka. Uzyskany przez Habilitantkę wynik jest kolejnym dowodem na skomplikowaną relację między genami a zachowaniem, podkreślającym jednocześnie istotną rolę naszego stylu życia w modyfikowaniu siły tej zależności.

Ocena osiągnięć dydaktycznych i popularyzatorskich

Dr Monika Wiłkość-Dębczyńska jest obecnie wykładowcą w Instytucie Psychologii UKW oraz Collegium Medicum w Bydgoszczy (UMK), gdzie prowadzi zajęcia dydaktyczne (w języku polskim i angielskim), między innymi z zakresu neuropsychologii (w tym laboratoria z diagnozy i rehabilitacji neuropsychologicznej) oraz zajęcia z terapii poznawczo-behawioralnej. Dr Monika Wiłkość-Dębczyńska prowadzi także zajęcia na studiach podyplomowych z psychologii klinicznej oraz neurologopedii, jak również zajęcia przygotowujące doktorantów do aplikowania o granty na badania naukowe. Warto zaznaczyć, że jedna z prac magisterskich przygotowanych pod opieką Habilitantki otrzymała I Nagrodę w ramach Sesji Naukowej Magistrantów IP UKW. Habilitantka, oprócz prowadzenia seminarium magisterskiego, pełni także funkcję promotora pomocniczego w dwóch przewodach doktorskich.

Jeśli chodzi o działalność organizacyjną, również na tym polu dr Monika Wiłkość-Dębczyńska może pochwalić się licznymi sukcesami. Jak już wspomniano na początku niniejszej recenzji, od 2010 roku Habilitantka jest także kierowniczką Pracowni Neuropsychologii Instytutu Psychologii UKW. W latach 2010-2014 dr Monika Wiłkość-Dębczyńska pełniła również obowiązki kierownika Zakładu Organizacji Opieki Psychiatrycznej i Promocji Zdrowia Psychicznego Katedry Psychiatrii

Collegium Medicum w Bydgoszczy (UMK w Toruniu). Dodatkowo, Habilitantka była członkiem komitetów naukowych i/lub organizacyjnych 14 konferencji naukowych. Dr Wilkość-Dębczyńska aktywnie działa na rzecz środowiska lokalnego, współpracującego w ramach Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego oraz angażuje się w organizowanie lokalnych wydarzeń związanych z obchodami Światowego Dnia Walki z Depresją. Habilitantka jest członkiem 7 polskich i 2 międzynarodowych towarzystw naukowych.

Podsumowanie i ostateczna konkluzja

Mimo iż we wskazanym przez Habilitantkę osiągnięciu naukowym można doszukać się kilku błędów i nieścisłości (uważam, że przeprowadzone przez dr Wilkość-Dębczyńską badania, stanowiące podstawę nadania stopnia doktora habilitowanego można było nieco lepiej zaplanować i opracować), moje ogólne wrażenie z lektury przedstawionych do oceny publikacji jest pozytywne. Również otrzymane przeze mnie materiały zawierające informacje na temat aktywności naukowo-badawczej niewchodzącej w skład osiągnięcia naukowego oraz działalności dydaktycznej i popularyzatorskiej Pani dr Moniki Wilkość-Dębczyńskiej oceniam pozytywnie.

Uważam tym samym, że dorobek Habilitantki w wystarczającym stopniu spełnia ustawowe wymogi stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego, uzasadniając tym samym starania dr Moniki Wilkość-Dębczyńskiej o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia.

